

2 Mitä myö
jätämme
muajilmah

3 Yhteistyö
antau toivuo
hyväh

4 Joikujen
kaunis
muajilma

5 Jyškyjärven
katrillin
vauhissa

6 Vanhempien
koti on kaiken
alku

» HUOMIJO!

Kulttuuri-
perintö-kilpailu

Kanšallini Venäläisen kartanon elävüttämini -fondi Venäjän Kulttuuriministerijön tuvella on ilmottan kilpailun Kulttuuriperintö-palkinnon myöntämiseštä.

Kanšallini palkinto Kulttuuriperintö on hyväksytty vuotena 2005. Šiitä ajašta jo yli 240 ihmistä on tultu tämän palkinnon laureatilloiksi. Kulttuuriministerin johtamah palkinnon huoltoneuvoštah kuulutah kuvven alovehen piämiehet, Valtijon Duuman ta Federatijon Neuvoštah erikoiskomiteettojen johtajat, eri museojen johtajat, tunnetut tietomiehet ta kulttuuriperinnön tutkijat šekä liikealan etuštajat.

Kilpailuhakemukšie otetah vaštah 1. kevätkuuta 2013 šuaten. Lisjä tietuo: <http://www.fondus.ru/projects/realize/>, usadba@fondus.ru, tel. (499) 238-87-96.

VIIME ŠYKYŠYLLÄ NUORI KARJALA -JÄRJEŠTÖN JÄŠENET OLTIH TYÖMATALLA AUNUKŠEN PIIRISSÄ. KUVA: JELENA FILIPPOVA.

Nuoret kačotah huomispäiväh

Merkipäivä: Nuori Karjala -järještö täyttäy 20 vuotta.

OLGA MELENTJEVA

Viime vuosišuan 90-luvulla Venyähellä aktiiviseštä alko kehityö kanšallini liikeh. Karjalan tašavallta ei jäänyn šen ilmijön ulkopuolella. Šuurin oša liikkehen aktivistoista oli nuorie ihmisie.

Juuri šiinä vaihiešša vuotena 1993 Petroskoin valtijon yliopiston Itämerenšuomelaisien kielten ta kulttuurin tietokunnan opastujien alothešta oli perušsettu Nuori Karjala -yhteiskuntajärještö. Järještön tärkeimpinä tehtävinä oltih Karjalan tašavallan itämerenšuomelaisien rahvahien kulttuurin ta kielten šäilyttämini ta propagointi. Šen ensimmäisenä johtajana oli Nadežda Kalmikova (Kuznetsova).

Vuosi vuuvvelta järještön jäšenlukukašvotatoimintakehity. Nuori Karjala on järještän erilaisie

kulttuuri- ta opasšuštilaisuukšie, rahvahallisie pruasniekkoja, kešäleirijä, kielikilpailuja, illaččuja ta äijän muuta Petroskoissa ta tašavallan piirilöissä. Nuoren Karjalan jäšenet aktiiviseštä harjotelah karjalankieliseššä nuorison Čičiliuškukuklateatterissa, ollah yhteistyöššäšuomelais-ugrilaisien rahvahien koordinatijokeškukšen kera, ošallisutah radijo- ta televisijo -ohjelmih ta kirjutetah lehtilöih. Nuori Karjala kuuluu šuomelais-ugrilaisien rahvahien nuorisoliiton joukkoh.

Nykyjä järještöh kuuluu noin 200 jäšentä, niistä enintäh on yliopistojen opastujie ta piäštökkähie, šekä eri aloilla ruatajie nuorie, ket on kiinnoššuttu Karjalan šuomelais-ugrilaisien rahvahien kulttuurista. Nyt Nuoren Karjalan johtajana on Alina Čuburova.

Nuori Karjala kučču merkipäiväh

OHJELMAŠŠA:

15. TUISKUKUUTA

10.00 – 12.00

Pakinapirtti (Karjalan Kanšallini teatteri, Karl Marxin katu, 19).

12.00 – 13.00

Nuorten Karjala -valokuvanäytelyn avajaiset (Kanšallisien kulttuurien keškuš, Leninin aukijo, 2).

15.00 – 19.00

Juhlakouš (Kanšallisien kulttuurien keškuš, Leninin aukijo, 2).

16. TUISKUKUUTA

10.00 – 12.30

Projektien presentaatio (Kanšallisien kulttuurien keškuš, Leninin aukijo, 2).

14.00 – 16.00

Pohjoismaijien tiekarta -projektin loppuseminaari.

18.00

Lembi-illačču (Das Kapital -klubi, Karl Marxin katu, 1A).

Oma kieli kullan kallis

Mielipiteitä: 21. tuiskukuuta on kanšainvälini muamonkielen päivä

Oma kieli. Mi še on? Mitä še tarkoittaa? Tällä käsitteellä on olomašša eri tulkintoja. Yhet ihmiset ollah šitä mieltä, jotta oma kieli on ensimmäini kieli, kumpasen ihmini omakšuu lapšena ollešša ilman mitänä erikoista opastumista. Toiset arvella, jotta oma kieli on še kieli, kumpasella ihmini ajattelou ta kumpasella šuattau mitä täyvellisemmin ilmaissa omie ajatukse. Kolmaš tulkinta liittyy kanšallisešša maistukse, konša omia kielenä on šen kanšan tai etnisen ryhmän kieli, kumpasella ihmini kuuluu.

Višših monie nämä kyšymykset pannah miettimäh tätä aihetta. Myö kyšelimä ihmisie, mitä mieltä hyö ollah tästä. Vet jokahini iče piättäy, mi kieli on hänellä oma.

Polina, 88 vuotta eläkeläini:

– Miun omana kielenä on karjala. Lapšena ollešša koissa pakasima karjalan kielellä. Šiitä jouvuin Uhtuon lapšienkotih, läksin kouluh. Meitä opasšettih šuomen kielellä. Šovan aikana evakošša piti oppie venäjän kielen. Šovan jälkeh mie jäin elämäh Petroskoih. Mänin miehellä šuomalaisella. Šuomen kieli meilä oli kotikielenä, kuitenkin oma kieli ei ole unohtun, vaikka nykyjäh harvoikseh šuau šitä käyttäy kun ei ole pakinatovarissua. Kuitenki on aina hyvä mieleštä kun piäšen pakajamah omalla kielellä.

Marija, 24 vuotta, matkailumenedžeri:

– Miun omana kielenä on miun vanhempien kieli. Olen karjalaini, meijän

pereheššä vanhemmat aina paistih karjalan kieltä. Mie kuulin karjalan kieltä ihan pieneštä šuahen.

Valentina, 73 vuotta, eläkeläini:

– Mie olen kašvan karjalaisessa pereheššä, missä aina paistih karjalan kielellä. Pienenä pakasin vain karjalakši, ka šiitä piti opastuo venäjän kielenki. Yhtä hyvin ošuan molompie. Onnako karjala on aina ollun omana kielenä.

Mihail, 40 vuotta, šohveri:

– Mie en ole konšana vakavašti ajatellun tätä. Tietyšti mie enemmän pakajan venäjän kieltä, kun kaikin ympärillä paissah venyäheki. Miun vanhemmat paissah keškenäh karjalakši, mie ymmärrän

« *Kun šatun kuulomah karjalaista pakinua miula tulou ihana tunnelma, mieleh tulou miun lapšuušajat, vanhemmat, ämmö, kumpani oli karjalaini.*

kaiken, toičči vaštuanki heilä karjalakši.

Irina, 31 vuotta, opastaja:

– Miun on vaikie vaššata täh kyšymykšeh yksiselitteisesti. Toisualta vaikka olenki puolekši karjalaini, pakajan venäjän kieltä ta käytän šitä elämän kaikissa tilanteissa. Karjalan kieltä mie ymmärrän melko hyvin, kuitenkin en šuata kovin paissa. Onnako kun šatun kuulomah kar-

jalaista pakinua miula tulou ihana tunnelma, mieleh tulou miun lapšuušajat, vanhemmat, ämmö, kumpani oli karjalaini. Toičči ihan kyynel šilmih noušou, kun kuulen kaunehie karjalaisie lauluja. Višših karjalan kieli, karjalan kanša, šen henki, kulttuuri, perinteet ollah miula lähisimpie.

Galina, 42 vuotta, šairahienhoitaja:

– Oma kieli on tietyšti karjala. Mie pieneštä

šuahen pakajan omien kera karjalakši, lapšien kera šamoin yritän paissa. Hyvä mieleštä on konša vaššatah taikka hoti ymmärrätäh karjalakši.

Zinaida, 51 vuotta, kirjaštonhoitaja:

– Mie vašta ruavahašša ijäššä rupesin ymmärtämäh, jotta karjalan kieli, kulttuuri ta perinteet ollah miun oma. Meilä koissa paistih karjalan kieltä, onnako mie muissan, jotta kun kävin päiväkotih ta kouluh, myö, lapšet ujoštelima paissa ta ašen halveksima karjalan kieltä, šitä piettih mualaiskielenä. Vašta kun mänin miehellä, niin rupesin tuntemah šitä, jotta karjala on miun oma. Mieleštäni kielikyšymykšessä ylen äijän riippuu šitä, mimmoni ympäristö šiula on.

Mitä myö jätämmä muajilmah

Kulttuuri: Karjalan kulttuurin on avattih Koštamuksešša

Pakkaiskuun 30 päivänä koštamukselaiset ta kaupunkin vierahat kerävyttih Kulttuuri- ta musejokeškuksešša, missä piettih heti kolmen näytelyn avajaiset: Karjalan kallivopiirokšet, länenitkijä ta runoilija Irina Fedosova ta Väinämöisen venehen jälki.

Kallivopiirokšie on runšahašti Vienanmeren ta Iänisjärven rannikolla. Piirrokšilla esi-i ihmiset tahottih kertuo tulijilla šukupolvilla omašta elämästä: mitä ruattih, mitein šuattih šyömistä, mih ušottih, mitä varattih. Kanšallisen musejon näyttely, kumpasista jo toista kertua esitetäh Koštamuksešša, kertou enein kaikkie lapšilla esi-i ihmisien elämästä, mi on niin tärkietä tiijuštuašs'a, mitä ta millä kielellä myö kerromma tulijilla šukupolvilla, mitä jätämmä ičienä jälkeh muajilmah...

Toini, keškukse ala-kerrašša šijoutuja näyttely kertou koko Venäjällä tunnetušta runoilijašta, itkuvirttäjästä Irina Fedosovašta ta hänen elämän tärkeimmistä vaiheista. Tämän näyttelyn avajaisih oli kučuttu Vienan Karjalan tunnetuksi tullut Rai-

TÄMÄ PITO OLI ENŠIMMÄINI KULTTUURITAPAHTUMIEN KUKKAUŠIOHJELMAŠŠA.

sa Ivanovna Zaprudskaja, kumpani esitti vienankarjalaisie joikuja. Naisen esityš jätti jälen jokahisen šieluh.

Kolmanneššänäyttelyššä on esitetty lapšien mualemie kuvie yhteisellä teemalla Väinämöisen venehen jälki. Näyttely oli valmisettu Pekka Pertun 95-vuotispäiväkši Kaleva-

lan T'ubik-taitehkoulušša, kumpani toimi jo 15 vuotata. Kaunehien, värikkähien piirrokšien tauštalla luvettih šuomen, karjalan ta venäjän kielellä pätkie Pekka Pertun teokšista, kumpasista löytyy Karjalan luonnon kaunehuon, karjalaisien huumorin kuvuamista ta ajatukse kieleštä ta

muista tärkeistä rahvahan aseista. Välillä Hete-folklooriryhmä esitti karjalankielisie lauluja, huumorisie častuškoja, kumpaset ilottettih rahvašta.

Karjalaisien Vienanšeurua tervehtettih etuštajat venäläisen, ukrainalaisen ta tatarien šeuroista. Koštamukse kaupunkihal-

linnon etuštajat toivottih hyvyä alkuo Karjalan kielen vuuvvella, mäneššyštä ta hyvie tapahtumie.

Illan lopusšša kaikkie kučuttih maistelomah karjalaisie kalittoja, piirakoi ta marjavejen ta varen'n'an kera.

Tämä pito oli ensimmäini kulttuuritapahtumien kuu-

kaušiohjelmašša. Kakši šuurta festivaalie – Kanteletar ta Talvi-Sommelo tuiskukuun lopusšša – kevätkuun alušša avatah ovet kaikilla vierahilla.

MARIJA URBANOVIČ

« *Kakši šuurta festivaalie – Kanteletar ta Talvi-Sommelo tuiskukuun lopusšša-kevätkuun alušša avatah ovet kaikilla vierahilla.*

MAFUN-FORUMIN OSALLISTUJAT KÄYTIH TORUM MAA -MUSEJOH. KUVAT: ALEKSEI TSIKAREV.

Yhteistyö antau toivuo hyväh

Nuorisoforumi: Jugra otti vaštah MAFUN:in jäšenie ta liiton ošapuolija.

Tuiskukuun aluša miula ilmešty mahollisuuš ošallistu MAFUN-forumih. Liiton toimintah olen tutuštun jo ammuin, šentäh kuin meijän Nuori Karjala -järještö on monta vuotta pitän yhteistyötä MAFUN:in kera. Olen ošallistun jo monih liiton toimehpitoloih. Tällä kertua mie läksin Hanti-Mansijskih.

22 vuuvven aikana Jugra enšimmäistä kertua otti vaštah MAFUN:in jäšenie ta liiton ošapuolija. Monet forumin ošallistujista olit Hanti-Mansijskissa enšimmäistä kertua. Kaikilla oli äijän hyvie vaikutelmie. Järještäjät keritih näyttä omua muata ta šen nähtävvykšie ta ei unohettu MAFUN:in tärkeistä kyšymykšistä. Myö tutuštuma alovehen ominaisuukših, hantien ta mansien rahvahien kulttuurih. Šaima tietyä äijän uut-ta kiertolaisien elämästä ta vuoriöljyipiäkaupunkin tunnetuista ihmisistä. Ohjelma oli niin rikaš, oli nähety, jotta järještäjät staraitih. Varmašti, hyö haluttih, jotta heijän mua jäis vierahien muistih ta myö vielä kerran tulemma Jugrah.

Iče en ole MAFUN:in johtokunnan jäšenenä, on-

VARŠINAIS- TA TVERINKARJALAISET TYTÖT.

nakko liiton šuunnitelmat ta kehittämiskyšymykšet on aina kiinnošettu milma. Šemmoni kokemuš auttau työššä Nuori Karjala -järještöššä, voimma verrat meijän työtä ta lisätä mitänih uut-ta ta hyöyllistä.

Tällä kertua forumin pääikyšymykšinä oli liiton tulova toiminta ta liittolaisien ošallistumini II Muajilman kantakanšojen rahvahäväliseh vuosikymmenneh, Šuomelais-ugrilaisien muajilman kulttuuripiäkaupunki -projektin toteuttamini. Šen lisäksi, forumin ošallistujat kasitelitih kyšymyštä MAFUN:in XI

kongressin valmistumiseštä, kumpani pietäh tämän vuuvven elokuuša.

MAFUN:in presidentti Vasili Nemečkin ehoti kiinnyä huomijota liiton kehittämisen strategijah. Tämä dokumentti näyttäy mih šuuntah kulkou liitto tänäpäinä ta päättyä, šopiuko MAFUN:in työ šiula, haluotko šie ošallistu šemmošeh ruatoh.

Pitäy mainita, jotta forumih ošallussuttih johtokunnan jäšenet Udmurtijašta, Komista, Tverin ta Permin alovehilta, Mordovijašta, Baškortostanista, Šuomešta ta Virošta.

« Tällä kertua forumin pääikyšymykšinä oli liiton tulova toiminta ta liittolaisien ošallistumini II Muajilman kantakanšojen rahvahäväliseh vuosikymmenneh.

Joka kerta miun šamamielisen piiri kašvau. Jugrašša löysin uušie tuttavie: Vasili Bank Hanti-Mansijskista ta Margarita, kumpani on Jamal – jälkiläisillä -nuorisoliiton jäšen. Aina kerromma omien alovehien tilantehista ta proplemoista.

Miun mieleštä šemmošet matat annetah toivuo, jotta šie et ole yksin ta työ omašša piirissä tai omalla alovehella ei ole tyhjäh.

Šeuuva MAFUN:in johtokunnan kokouš pietäh tämän vuuvven šulakuuša Salihardissa.

TATJANA DEMBITSKAJA

» KULTTUURIELÄMÄ

Aleksandr Bikadorovin muissokši

FESTIVAALI. Jo kakši vuotta meijän kera ei ole tunnettu šoitattajua Aleksandr Bikadorovie. Tämän vuuvven tuiskukuuša hiän täyttäs 55 vuotta. Deda-nimellä tunnettu Aleksandr Bikadorovie ei tarviče esitellä. Šoitattaja šyntä Samarašša ta eli Petroskoissa vuuvvešta 1980. Hiän alko urah Kantele-yhtyveheššä. Vuotena 1992 Deda perušti Myllärit-musiikkiryhmän.

Šoitattajan yštävillä ilmešty ajatuš Deda-fest-konsertin järještämiseštä Aleksandr Bikadorovin kunnijakši. Konsertista tuli tovellini folk-rock-festivaali. Pito šai tukie Karjalan šoitattajaryhmiltä, šiih liittu Kantele-yhtyvehen johtaja Lilija Stepanova, hänen šanojen mukah še oli tosi musiikki-ilotulituš.

Festivaalin vierahina olit Myllärit, Kantele, Santtu Karhu ta Fjodor-setä, Jar Hmel, Drolls, Vereja-Muka ta muita.

Kačahuš objektiivista

NÄYTTELY. 17 vuotta takaperin kakši ammatillista valokuvuajua Kuopio-kaupunkista Erkki Olavi Pelikka ta Pentti Juhani Puustinen ruvetit toteuttamah Venäjän Karjala, kačahuš objektiivista -projekte. Hyö käytih valokuvuamašša Vienan Karjalašša ta Oganrannan piirissä.

Vuuvvešta 2008 valokuvuajat matkušettih jo Oneganiemen ta Karhumäjen piirilöissä.

Kižin näyttelyšalissa avattih Erkki Pelikan ta Pentti Puustisen Oneganiemen kirikkökulttuuri XX-XXI vuosišatojen vaihiešša, kačahuš objektiivista -näyttely. Šiinä on esitetty 50 valokuvua. Näyttelyh voipi tutuštuo 21. šulakuun šuateh.

Stalker-elokuvafestivaali

ELOKUVA. Talvikuuša Moskovašša pietitih 18. kanšainvälini ihmisoikeukšista kertovien elokuvien Stalker-festivaali. Perintehen mukah šen parahat filmit näyttitih Venäjän muissa kaupunkiloissa. Petroskoi tuli enšimmäisekši.

Premjer-elokuvateatterin šuurešša šalissa enšini oli näyttety Konvoi-filmi, kumpasešša käsitelläh venäläisen šotaväjen propleemija. Toini Doč-filmi kerto vanhempien ta nuorien šukupolvien šuhtehestä. Kolmaš Zveri dikogo juga -filmi šai Kulta kamera -palkinnon Kanski-elokuvafestivaalissa.

Elokuvateatterin toisešša šalissa kaččojat voitih nähä kuuši dokumenttifilmie.

Pitäy mainita, jotta piäšy filmien kaččomiseh oli ilmani.

VALERI SIDORKIN

» HUOMIJO!

Pyhäkši ta arrekši

Karjalan Rahvahan Liitto piäšti ilmah kormanokalenterin vuuvvekši 2013.

Vuuvven 2013 kalenterin kuukaušien nimet ta netälin päivät, kuin viime vuotena on kirjutettu vienakši, šentäh kun kakši vuotta peräkkäh šitä ennein ne olit livviksi. Kalenteri on šuatavissa "Vienan Karjalan" ta "Oman Muan" toimitukšissa, šen hinta on 10 rup'lua.

Kalenteri karjalan kielellä on hyvä lahja joka pruasniekakši kuin lapšilla, niin ni aikuhišilla.

Kuvan kalenterih on luatin Kirill Ognev. Lisätietuo tel. 8 (8142) 78-29-32

Karjalan mahtava tietovara

KSENIJA BURAVOVA

TIETOPÄIVÄ. 8. tuiskukuuta, Tietopäivänä, perintehen mukah Petroskoissa piettiin juhlaissunto, missä tutkijat esitettiin omie šelloššukšie ta käsittelih nykyaikase tieton ta yhteiskunnan kehittämisen kyšmykšie.

Tavallisešti juhlaissuntoh valitah kolme tai nelä šelloššušta. Tietoyleiskunta keräyty Kielen, kirjallisuuvven ta istorijan instituuttih. Juhlaissuntoh ošallistuttih Petroskoin valtjonyliopiston ta Karjalan pedagogisen akatemijan tietomiehet.

Karjalaisie tutkijie tervehti iče KT:n piämieš Aleksandr Hudilainen, kumpani onnitteli tietomiehie ta korošti, jotta tašavallalla on šuuri tietovara.

– Karjala on aina ollun tietokeškukšena, kumpani antau kulttuurikehityštä meijän tašavallalla. Še on mahtava resurssi talouven kehittämiseššä, šano piämieš Hudilainen.

Tänä vuotena juhlaissunnošša oli esitetty nellä šelloššušta. Kakši niistä oli šivottu Venäjän ympäristön suojelelun vuuvven kera ta kakši toista KT:šša ilmotetun karjalan kielen vuuvven kera.

Enšimmäisen šelloššukšien muamontielien opaštajien koulutuksešta luati Pedagogisen akatemijan šuomen kielen ošašton johtaja Jelena Bogdanova.

Toisen esityksen teemana oli Karjalan kieli alovehen sosiokulttuurialalla, šen valmisettih Kielen, kirjallisuuvven ta istorijan instituutin johtaja Irma Mullonen ta karjalan kielen dosenti Olga Karlova. Esityksen luki Olga Karlova.

– Šelloššukšešša oli käsitelty karjalan kielen istorijua, kirjakielen kehityštä, kulttuurin kyšmykšie, karjalan kielen tilannehta nykyaikana ta kielen šäilyttämisen propleemija. Meilä on šelvä, jotta 20 vuuvven kanšallisen ičetonnon elpymisen kauši on loppun. Myö (koko Karjalan yhteiskunta) liikumma uteh jakšoh, konša meijän pitäy piättyä, tahomma ko myö šäilyttyä karjalan kielen ta minkämuotose-na, mimmosien sosiaalifunktijoen kera, korošti Olga Karlova.

» HUOMIJO

Laulamma yheššä!

Kanšainvälisenä Muamontielien päivänä 21. tuiskukuuta 18.00 Karjalan Rahvahan Liitto kučču kaikkie Kanšallisien Kulttuurien keškukšeh Laulamma yheššä -illačču.

Oma Pajo -kuoron, Iloine- ta Karjala-ryhmien ohjuajat, laulajat ta tanššijat opaštetah teitä laulamah karjalaista laulo, tanššimah katrillie, näydetäh mitein pitäy henkittyä, konša yhtäykua laulat ta tanššit.

Illačušša työ iče voitta olla laulajan ta tanššijan roolissa, esityä omie laulu- ta tanššineroja ta šuaha lahja Neroniemi-kilpailušša.

Yhtykkyä almanakan valmistamiseh

Nellänen karjalankielisen almanakan toimittajat kučutah karjalaisie kirjuttajie, toimittajie, kanšalaisjärještöjen jäšenie, politiikka-, tieto- ta kulttuurialan ruatajie, opaštujie ošallistumah šen luatimiseh. Kučumma yhtehiseh ruatoh meijän puolen ta rajantakase karjalaisie: vienalaisie, livviläisie, tverinkarjalaisie ta lyydiläisie.

Tavan mukah vuotamma almanakkah proosa-teokšie, runoja, kuvaukšie, arvošteluja, kiännökšie, publitsistikkakirjutukšie. Kuin enneinki, toimittajat valitah enšimmäisekši ne kirjutukšet, kumpaset ennein ei oltu painettu.

Nelläš almanakka meinatah julkaissa vuuvven 2013 oraškuušša, VI Muajilman karjalaisien kerähmökši.

Šamoin mielihyvällä otamma vaštah entisien Karjalaisien kerähmöjen kuvie.

Kirjutukšet voipi työntyä poštin kautti adressilla: Petroskoi, Titovinkatu, 3, huoneh 107, 108, tahi šähköpoštilla: vienankarjala@mail.ru. Lisätietuo: (814-2) 78-29-32.

KIELEN, KIRJALLISUUVVEN TA ISTORIJAN INSTITUUTIN RUATAJA VALENTINA MIRONOVA OŠALLISTU UUVVEN CD-LEVYN VALMISTAMISEH.

Joikujen kaunis muajilma

8. tuiskukuuta – Tietopäivä: Enšimmäini joikujen CD-levy ilmešty Kielen, kirjallisuuvven ta istorijan instituutissa.

MAIKKI SPITSINA

Karjalaisia joikuja -koelma on joikujen iäimallien šarja. Esitetyt joijut šäilytäh Karjalan tietokeškukšeh Kielen, kirjallisuuvven ta istorijan instituutin fonogrammiarhiivan fondiloissa.

Nykytutkijat šanotah joijukšie perintehellistä musiikkirunouvellista improvisatijuo, kumpani šai šuuren levikin Louhen ta Kalevalan piirien vienankarjalaisilla. Joikujen olomašša olo rajottu piäpiirtein Piäjärven ta Tuoppajärven ympärillä olijilla kylillä, šekä pienellä ošalla kylie Ylä- ta Keški-Kuitin vierellä. Laulutavan šuvirajana oli Uhtuo. Karjalan toisissa piirilöissä ei tiijetty joijuista, onnako niitä šattu Kuolan niemimuan länšisaamelaisilla.

– Vaikka Kalevalan ta Louhen piirit šijauvutah lähellä toini toista, niijen joikuloissa on šuurie eroja: Kiestinkin piirin joijut ra-

kenteheltah ollah läheisie proosua, a kalevalalaiset joijut ollah kalevalamittasie. Kokoelmašša joka joikuperintehellä on omisettu oma levy, kerto uuvven CD-levyn luatija Valentina Mironova.

Tavallisešti joijuttih akottomie poikie. Šamoin tapana oli joikuo, konša nuorie miehie kaimattih šotasluušpah, konša lähettih kalalla, konša šivottih taluo ennein Äijänpäivä, konša otettih vaštah vierahie.

Kotimuan tutkijat melko vähän tutkittih ta tutkittah joikuja, kaččomatta šiinh, jotta še on hyvin vanhanai-kani ta epyälömättä mukava folkloorilaji.

– Karjalašša Kielen, kirjallisuuvven ta istorijan instituutin arhiivašša on noin 80 joikuo. Kaikki ne painettih Sandra Stepanovan, Niina Lavosen ta Karl Raution Karjalaisie joikuja -kirjašša, kumpani ilmešty vuotena 1993. Šilloin mie enšimmäisen

kerran tutuššuin joukuloih, jatko Valentina Mironova. – Tietyšti, luvettu teksti antau vähän tietoja lajistata. Šiitä, konša šain kuulla joikuja eläväššä esitykšeššä, niin heti miellyin šiinh musiikkilajih. Enšimmäisen kerran kuulin joikuo Helmi Rekinalta Jyškyjärvellä vuotena 2000 työmatan aikana. Helmin muamo laulo joikuja ta naini pani ne muistih. Nyt Helmi on ainut jyškyjärveläini, kumpani šuattau joikuo.

Valentina ei tahton uškua, jotta tämä kaunis muinaisaikani perinneh voipi kokonah kavota. Šiitä hiän šai tietyä, jotta Petroskoin konservatorijašša muusikot harrašsetah joikuo. Niin, Svetlana Nikolajevan Istoki-folklooriryhmän kaikki neiččyt šuatetah joikuo. Šuomešša laulupe-rintehen tutkija Mari Kallberg on hyvä laulaja. Naini tutuštu joikuh Karjalašša ta kirjutti väitöškirjan täštä folkloorilajista.

Joijut, kumpaset šäilytäh

» VALENTINA MIRONOVA

- ❖ Šyntä Vieljärven kyläššä.
- ❖ Koulun jälkeh piäsi opaštumah Petroskoin valtjonyliopiston šuomen ta venäjän kielien ta kirjallisuuvven ošaštolla.
- ❖ Yliopistošša kiinnoštu folkloorih ta kirjutti diplomiruavon karjalaisista itkuviršilöistä.
- ❖ Vuuvešta 1992 ruatau Kielen, kirjallisuuvven ta istorijan instituutin folkloorin laitokšella.
- ❖ Vuotena 2011 puolusti Šuvi-Karjalan eepisise lauluja -väitöškirjan.

instituutin fonogrammiarhiivan fondiloissa, jo aika-ja kiinnošettih kuin venäläisie, niin ni šuomalaisie tutkijie. Arhiivan ruatajilla šyntä ajatuš luatie CD-levy joikujen kera. Hyö valittih 39 joikuo, juattih ne piirijän ta teemojen mukah.

Kokoelma on tarkotettu tutkijilla, opaštujilla, šekä karjalaisen folkloorin harraštajilla.

Jyškyjärven katrillin vauhissa

Elämäntiet: Jekaterina Nikulina oli monta vuotta toimin Jyškyjärven kyläklubin johtajana.

Kantajyškyjärveläini Jekaterina Nikulina on syntynyt vuotena 1924. Katin ukko oli varakaš, heijän talo šeiso šuarella. Katin tuatto Trifol'an šukuo ollut Ontrei Nikulin oli ukon patrakana. Nuori mieš rakaštu ukon Muarie-tyttöh. Konša nuoret yhytti, hyö enšin elettih ukon taloša. Kotvan ajan piästä tuatto rakenti oman talon manterehella. Pereheššä šynty kahekšan lašta – nellä tyttö ta nellä poikua.

UKON TA ÄMMÖN HOIJOŠŠA

Onnako Katti oli kašvan ukon, ämmön ta täjin hoijoššä. Ukko iče varušt Katin enšimmäiseh luokkah, oštä hänellä laukun, mekon, toššut ta palton. Jekaterina Andrejevna muistau hyvin kouluajoja, opaštajie, pioneerilapšuuat.

Tänäki päivänä tuška valtuau naisen šyvaintä, muissellen šitä, kun hiän joutu eruomah pereheštä, čikkoloista ta vellilöistä. Ukon taloššä oli hyvä ely, onnako tyttö oli valmis kokemah köyhän elämän vaikeukšie, ka olla omaššä pereheššä. Vanhemmat otettih tytön jälleläh vašta šilloin, kun lapšilla ruvettih antamah avuššua.

Muamo ta tuatto äijälti ruuttih, jotta šuaha šyöttyä perehtä. Pereheššä oli lehmä, heponi, lampahie. Konša peruššettih Udarnik-kolhoosi vanhemmat ruvettih ruatamah šiinä. Ennein šotua Miihkali-veikko ruato miliisimiehenä, toini veikko Markku – kauppiehana.

ŠOTA-TA EVAKKOAJAT

Šota tavoitti Katin Uhtuoššä, missä hiän oli ativoissa Miihkali-veikon luona. Naini työnnettih järještämäh evakkotoimija Pismalahteh.

Evakon aikana pereh joutu Komin alovehella Časovo-kyläh. Šielä Katti ruato vanuštehtahalla, šiitä – uittotöissä ta jälleštä kyläneuvošton juokšutyttönä. Miihkali-veikko oli vapautettu šotatoimista, onnako hiän mäni vapaaehtosena rintamalla, šoti partisaanijoukoššä omaššä piirissä. Hiän kato tietämättömih. Vašta 17 vuuvven jälkeh šotua Miihka-

KYLÄKLUBIN YHTYVEHEN ARTISTIT ESIINTYMÄŠŠÄ.

lin jännökšet oli lövyetty Vuopa-paikaššä ta hauvattu Jyškyjärven paikallisen kalmismuan velleyšhauvalla. Miihkali oli erinomaini hiihtäjä. Ennein šotua hiän Agafja-naiseh kera ošallistu hiihtokilpailuih Moskovaššä. Markku-veikko niise kuatu šovaššä. Tyyne-čikko oli koko šovan rintamalla ta Voiton jälkeh myöšty omah kyläh.

KLUBIN JOHTAJA

Šovan jälkeh Jekaterina Andrejevna ruato leipomoššä. Šiitä hänet miärättih kyläklubin johtajakši. Še työ oli mielehini, Katti pani šiieh ošan šyväimeštäh. Klubissa rikeneh järještettih monipuolisie, mielenkiintosie pitoja. Ruavahat ihmiset kerävyttih työn jälkeh näytelmäkerhon harjotukših, oli perušsettu lauluryhmä šekä muita harraššuškerhoja. Prusniekkakonserttiloissa tavallah kyläklubin šali oli täpötäynnäh, rahvaš šeisottih ašen käytävällä. Artistat ri-

KATTI ON ENTISELLÄH HYVIN AKTIIVINI TA KAIKEŠTÄ HUOLEŠTUNUT IHMINI.

keneh käytih vierailumatoilla piirin muihi kyläh ta Jyškyjärvehki kävi yhtyvehie muista paikoista. Klubin johtaja oli oikein hyvä järještäjä, hiän šuatto virittyä ihmisissä intuo ta haluo harraštamah, laulamah ta tanššimah. Monivuotisešta tunnollisešta työštä Jekate-

rina Andrejevna oli moniči palkittu erilaisilla kunnivokirjoilla ta kiitoškirjasilla.

TYTTÖ APUNA TA TUKENA

Vuotena 1954 Katilla šynty tyttö Marija, kumpani on tänäpäinä naisen varmana tukena. Marija Stepanovna on hyvin tuttu ta kunnivoitettu

« Klubin johtaja oli oikein hyvä järještäjä, hiän šuatto virittyä ihmisissä intuo ta haluo harraštamah, laulamah ta tanššimah.

ihmini Jyškyjärven kyläššä. Naini on jo pensijalla. Monta vuotta Marija oli ruatan Jyškyjärven bolničan šairahienhoitajana. Šen jälkeh hiän ruato poliklinikaššä, hoiti lapšie. Monta polvie jyškyjärveläisie kiitolisuuvvella muisselläh Marija Stepanovna, kumpani šiaštä ta ajašta huolimatta aina kiirehti apuh pienien patsienttien luokše.

NIKULINIEN ŠUVUN VANHIN

Jekaterina Andrejevna on 88 vuotta, onnako huolimatta ijäštäh hiän on entiselläh hyvin aktiivini ta kaikešta huoleštunut ihmieni. Hiän hyvin muistau entisie aikoja, kylän elošta ennein šotua ta šovanjälkisinä

vuosina. Muistau kylän naise, kumpaset innokkahašti pläššittih jyškyjärven katrillie. Nämä muissot ollah ylen kallehet, ne lämmitetäh Katin šyvaintä.

Katti on vanhin Jyškyjärven Nikulinien šuvušta. Hiän pitäy huolta omista plemänniköistäh ta niijen lapšista, ketänä ei jätä pulah. Kaččuon, kun nykyset lapšet kašvetah, Jekaterina Andrejevna pahekšiu vain yhtä:

– Nykylapšilla on šallittu liijan äijän. Rakkahuš ta kuri ollah tärkeit asiet lapšien kašvatukšešta, – kertou mielijäh kokenut naini.

NINA NEL'UBOVA
HELMI KORŠUNOVA
POLINA RUBINA

Vapua-aika

» RAHVAHAN VIISAHUS

Ei še ole emäntä, kumpani äijän pakajau,
on še, kumpasella riehtilä kolajau.

KARJALAINI ŠANANLAŠKU

» ANONSSI

KARJALAN TAITEHMUSEJO. HYVÄ MIELIALA.

17.02. ŠUATEN	Kuvataiteilija Viktorija Zorinan (Petroskoi) näyttely.
TOINIARKI-PYHÄPÄIVÄ	
10.00-18.00	Esillä piuruššukšie, kollašitöitä ta objektija.

→ Adressi: Karl Marxin katu, 8
→ Telefoni: 78-37-13

FILARMONIJAN YLÄAULA. PROJEKTIT.

25.02. ŠUATEN	Slaavilaisen instituutin Petroskoin ošašton opaštujen luonnokšien näyttely.
ENŠIARKI-PYHÄPÄIVÄ	
10.00-18.00	

→ Adressi: Kirovinkatu, 12
→ Telefoni: 76-97-06

KUKLATALO-NÄYTTELYŠALI. MUISTOJA KEŠÄŠTÄ.

28.02. ŠUATEN	Valokuvua Boris Konanovin (Petroskoi) töijen näyttely.
ENŠIARKI-ŠUOVATTA	
12.00-17.00	

→ Adressi: La Rochellen katu, 13
→ Telefoni: 77-34-56

KAUPUNKIN NÄYTTELYŠALI.

POHJOLAN TAIVAHALLISET ŠUOJELIJAT.

3.03. ŠUATEN	Käsityötaitehen näyttely ošana Hyperboreja-talvifestivaalie.
TOINIARKI-PYHÄPÄIVÄ	
12.00-19.00	

→ Adressi: Lenininkatu, 26
→ Telefoni: 78-16-50

KARJALAN TAITEHMUSEJO.

HIL'LAISUŠ MUJILMAN YLLÄ.

10.03. ŠUATEN	Kuvataiteilija Jevgeni Orlovin (Piiteri) näyttely. Esillä mualaukšie ta objektija.
TOINIARKI-PYHÄPÄIVÄ	
10.00-18.00	

→ Adressi: Karl Marxin katu, 8
→ Telefoni: 78-37-13

KIŽIN NÄYTTELYŠALI. KARJALAN KANŠANOMANI VENEHRAKENNUŠ.

14.04. ŠUATEN	Venehketuksen istorijašta kertovašša näyttelyššä esinehie Kižin musejon, Karjalan Kanšallisen musejon ta Pol'arni Odissei -musejon kokoelmista.
ENŠIARKI-PYHÄPÄIVÄ	
10.00-18.00	

→ Adressi: Kirovin aukijo, 10a
→ Telefoni: 78-35-43

Vanhempien koti on kaiken alku

Louhen piiri: Perehkilpailun tarkotuksena oli pereharvon koroštamini.

Šen, jotta Louhen lapšien luomistyökeškuksešša ruatah oikein luovat ihmiset, mie tiesin jo aikoja.

Tuntu šiltä, jotta mikänä ei voi milma yllätyä. Onnako ne pivot, kumpaset lisäkoulutusopaštajat oli kešitty piirin merkivuuvven puittehisša, näytetih, jotta näijen ihmisien luomiskašvulla ei ole rajoja. Šen hyvänä tovisuksena oli Vanhempien koti – kaiken alku -perehkilpailu, kumpani oli ilmoitettu viime vuuvven šajekuušša. Kilpailun tarkotuksena oli pereharvon koroštamini, perehperintehtien kunnivoittamini ta šiirtämini šukupolvelta toisella.

Kilpailuh ošallistu piirin 12 koulutuslaitošta – koulut, päiväkojit, piirin šivissyšvirašto ta iče luomistyökeškuš. Kilpailuh oli työnnetty 52 luomistyötä. Kaikista aktiivisimmat ošallistujat olth Piäjärven päiväkojin ta koulun, šekä Čupan koulun opaštujat.

Kilpailijat esitettih perehelämästä kertojie presentaatiojoita, alpumija, kaavoja ta erilaisie käsitöitä. Järještäjät oli kučuttu arvoštelijien joukkoh eri laitokšien ammattimiehie: piirin šivissyšvirašton, šiviilirekisteritoimiston, kirjaštojen ta sosiaalilaitokšien ruatajje. Arvoš-

KILPAILUH OLI TYÖNNETTY 52 LUOMISTYÖTÄ. KUVA: GALINA LUZGANOVA.

telijilla oli vaikie tehtävä – heijän piti valita niistä parahat. Perehkilpailun voittajakši oli ilmoitettu Ivanovien pereh Plotinäkylästä, kumpani voitti kahešša šarjašša: Konša pereh on yheššä, šilloin šyvain on rauhašša šekä Perehen istorija Venäjän istorijašša.

Hyö esitettih oman perehen šukupuun šekä eri-noimaisen filmin perehen

istorijašta ta arkipäivistä. Šiško-pereh Louhen kylästä piäsi voittajakši Venäjän kolkka – kotitalo, ta Jefimovien pereh Piäjärven kylästä oli paraš Perehen keittoperinteht -šarjašša. Vielä yksitoista perehtä šuatih Perehkilpailun laureaatti -arvon.

Kilpailun tulokset ilahutetah. Ne näytetäh, jotta meijän pohjoisševulla eläy ušiempie perehie, kumpani

šilla šopu, yhteisymmärryštä keškinäisapu ollah ylen tärkeht, kumpasissa hellävaroin pietäh huolta lapšista ta ikäihmisistä. Ta mitä enemmän tulou šemmosie perehie, šitä lujemmakši ta varmemmakši tulou meijän yhteiskunta ta paremmakši meijän elämä.

GALINA LUZGANOVA

Netälän päivä	Petroskoi		Kemi		Kalevala		Koštamuš		Louhi		Mujejärvi	
	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ
SE 13 ^{/02}	☁ -7	☁ -4	☁ -8	☁ -6	☁ -14	☁ -7	☁ -12	☁ -7	☁ -12	☁ -11	☁ -10	☁ -5
NE 14 ^{/02}	☁ -7	☁ -4	☁ -5	☁ -4	☁ -6	☁ -4	☁ -7	☁ -6	☁ -10	☁ -7	☁ -12	☁ -6
PI 15 ^{/02}	☁ -7	☁ -6	☁ -5	☁ -5	☁ -7	☁ -7	☁ -8	☁ -7	☁ -11	☁ -8	☁ -14	☁ -8
SU 16 ^{/02}	☁ -10	☁ -7	☁ -9	☁ -7	☁ -10	☁ -6	☁ -12	☁ -8	☁ -15	☁ -10	☁ -11	☁ -8
PY 17 ^{/02}	☁ -10	☁ -8	☁ -7	☁ -6	☁ -8	☁ -6	☁ -9	☁ -7	☁ -14	☁ -10	☁ -11	☁ -8
EN 18 ^{/02}	☁ -9	☁ -7	☁ -7	☁ -6	☁ -7	☁ -6	☁ -8	☁ -6	☁ -14	☁ -9	☁ -12	☁ -8
TO 19 ^{/02}	☁ -11	☁ -7	☁ -8	☁ -7	☁ -8	☁ -8	☁ -8	☁ -8	☁ -15	☁ -10	☁ -12	☁ -8

» ANEKDOTTI

– Pappa, ušotko šie huamuloih?
– Tietyšti en!
– Ka meijän piika šano, jotta meilä on huamuja!
– Poikaseni, ruttoseh šuoriuvu...
– Mintäh?
– Šentäh, kun meilä ei ole piikua!

YHTEISKUNTAPOLIITTINI LEHTI, KUMPANI
ILMESTYY KARJALAN KIELEN VIENANKARJALAN
MURTEHELLE

Vienan Karjala

Karjalan rahvahan lehti on peruššettu 28. talvikuuta 1999.
Lehen on rekisteröinyt Venäjän Federatijon Kirjapainoalan komittietta, rekisterinumeru «3»-0186

PERUŠTAJAT:
Karjalan tašavallan lakijenhväkšymiskokouš,
Karjalan tašavallan hallituš,
Karjalan Rahvahan Liitto,
Valtijollini unitaarini laitoš "Periodika"-kuštantamo

Piätoimittaja Olga MELENTJEVA

TOIMITUKŠEN OŠOITEH:
Titovinkatu 3, 185035 Petroskoi, Karjalan tašavalta
Tel: (8 142) 78 29 32; faksi: (8 142) 78 36 29
e-mail: vienankarjala@mail.ru; vienan@sampo.ru
<http://vienan.rkperiodika.ru>

Julkaisija:
Valtijollini unitaarini laitoš
«Periodika»-kuštantamo

Painettu Verso-kirjapainošša:
185031, Petroskoi, Varkaukššen rantakatu, 1a

N° 3 (355) 13.02.2013
Allakirjutettu painettavakši 12.02.2013
klo 12.00

→ Indeksi 84593
→ Painoš 700
→ Tilauš 091
→ Hintä 10.00 rpl

Nuoren kynästä

«Tulkua käymäh mejjän kauneheh kyläh. Ta konša työ tuletta tänne, ni teijän ei himota lähtie tiältä pois.

Talvi herättäy ruokahaluo

Talvi on vielä täyveššä voimašša ta loman jälkeh koululaiset uuvveštah ruvettih opaštumah. Monet niistä vielä ošallistuttih erilaisih kilpailuih, projektiloih, konferenššiloih ta toisih toimehpitoloih.

Talvi on vaikein vuuvven aika Karjalašša. Meilä on aina pimie, kalpie. Ihmiset ei muata kyllikseh, läsitäh. Nuorisolla talvella järješetäh enemmän kilpailuja ta olimpiadija, kuin kevyällä tai šykyšyllä.

Joka vuosi pietäh Venäjän koululaisien oppiainehien olympiadi. Viime vuotena koulukilpailun ensimmäini vaihe piettih 1. šajekuuta–15. pimiekuuta. Šiih ošallistuttih melkein kaikki kaupunkin koululaiset. Monet niistä näytettih hyvie kykyjä ta neroja. Toini vaihe oli 15.11–15.12, še niise näytti hyvie tulokšie. Voittajien ta palkinnonšuaajien joukošša oli 482 ihmistä, muutomat niistä voitettih

äšen monešša kilpailušša.

«Talvi herättäy ruokahaluo. Kuni kavut ollah lumešša, makijaiset ollah parahana liäkkienä,» – näin šano Erich Maria Remarque. En ole šattumalta valinnun tämän lainauksen. «Ruokahaluo» tarkottau kilpailuintuo, kumpani tavallisešti kašvau kaupunkin kilpailuvaiheen jälkeh ta valmistumini šiih on juuri ne «makijaiset».

10. pakkaiskuuta alko alovehkilpailu, min jälkeh valitah koululaiset, kumpaset voijah ošallistuo iellä Venäjän koululaisien oppiainehien olympiadin loppuvaihe. Tämä loppuvaihe pietäh 20.03–1.05. Šen voittajat heti automattisešti šuahah 100 pistehtä valtijollisen yhteisen päätö- ta korkiekoulututkinon toivissukšeh šen oppiainehien mukah, kumpasešta koululaini šuau voittopai-kan olympiadišša.

Tänä vuotena iče ošallissuin koulun nelläh kilpai-

luh: venäjän ta šakšan kielin, kirjallisuuvven ta istorijan kilpailuh. En vuotan šemmosie tulokšie. Kouluvaihešša istorijan kilpailušša mie voitin, šakšan kielin kilpailušša olin toisella paikalla, kirjallisuuvvešša olin kolmantena. Kaupunkivaihešša istorijan kilpailušša olin niise ensimmäisenä, šakšan kielin kilpailušša olin palkinnonšuajana.

Kolme vuotta peräkäh ošallissun šakšan kielin alovehkilpailuih. Voin šanuo, jotta tätä ennen en ollun konšana tämän kilpailun palkinnonšuajana. Mieleštäni aina on mukava tarkistua omie tietoja. Tiijän, jotta valmistumini olin piärooli näissä kilpailuissa. Tietyšti on vaike oppie uutta tietuo erilaisien oppiainehien mukah šamanaikasešti. Onnako, još iče ihmieni on aktiivisti, niin hiän mielelläh šuau uutta kokemušta, tietoja ta leventäy omua nä-

köpiirie. On suali, jotta vuorokauvešša on 24 tuntie, niistä 5-8 tuntie mänöy uneh ta 6-8 pitäy opaštuo.

Tänä vuotena piätin vielä kuotella omie neroja tutkimušruavošša. Rupesin ruatamah Petroskoin valtjonyliopiston opaštajan kera. Haluon ošallistuo kaupunkin tutkimuškonferenšših, šitä pietäh koululaisilla joka vuosi. Šiitä tulou alovehkonferenšši.

Paičči šitä mejjän koulušša on mahdollisuuš ošallistuo Moskovan ta Pieterin valtjonyliopiston kilpailuih ta tunnettuih Russki medvežonok- ta Kenguru-kilpailuih.

Ošallistumini erilaisih konferenššiloih ta kilpailuih vuatiu äijän voimua. Onnako myö elämmä vain yhen kerran, pitäy keritäh kaikki, et voi viettyä aikua tyhjäh. Pitäy šuavuttua mitäni!

DAŠA ŽUIKOVA

VIIME VUOTENA DARJA ŽUIKOVA VOITTI KAUPUNKIN NUORI PIÄMIEŠ-KILPAILUŠŠA.

Tervehyisie Sel'l'in kylästä

Terveh kaikilla. Milma kučutah Zahar, a karjalakši Zaku. Mie elän Karhumäjen piirissä Sel'l'in kyläššä. Nyt mie opaššun Puatanen koulušša šeiččemenneššä luokašša. Koko netälin myö elämmä koulu-internaatisa ta kotih tulemma vašta netälin loppušša.

Koissa meilä kaikin paisah karjalakši tai mie vähäsen maltan. Meijän pereh on šuuri: muamo, čikko ta kakši veikkuo. Muamo jo on pensijalla. Tat'tana-čikko opaštuo yliopistošša ta hiän on vanhin meistä. Hänen jälkeh on Santtu-veikko, hiän jo ruatau, ammatiltah hiän on svarščikka. Toini veikko, Tanila, niise ruatau, hiän on puušeppä ta raketaja.

Mie aina vuotan heitä kotih ta konša hyö tullah, koissa lienöy vesselampi ta mukavampi. Mie ikävöičen heitä. Vielä mie tykkyän, konša čikkoni tulou. Hänen kera, još hiän tulou talvela, myö käymmä hiihtämäh ta hypimmä katolta lumeh. Miun mieleštä pihalla on parempi, mitä koissa istuo ta viettyä aikua internetissä.

Konša tullah miun vei-

KALAŠTAMINI ON ZAHAR LAR'KININ LEMPI-ASIE.

kot, ni myö käymmä meččäh ta kalalla. Meijän talo šeisou jarven rannalla ta lisäksi kylän ympärillä on äijän lampija ta jokija.

Ta mie jo yksinäni voin kävellä kalalla, še on miun lempi-asie. Mie tiijän, konša kevyällä käki kukkuu, ni šen jälkeh voit männä onkittamah. Mie ruttoseh kaivan červie ta mänen rantah. Täh aikah onkeh puuttuo äijän kalua. Jälešti mie puhkuan kalat ta muamo käristäy ne, ta vielä parempi kun keittäy uuhkan verekšeštä kalašta.

Mie tykkyän konša Santtu ottau miut meččäh. Mie jo kävin lintujen kiimoih hänen kera ta myö šaimma lintuja. Päiväsen noušu on ylen kaunista. Mie tuumaičen, jotta kaikkien pitäy nähä še, ta parempi nähä še mečaššä tahi järven rannalla.

Kerran, mečäššä mie nävin kaunehen kuvan. Meijän venehen viereššä ui kakši kaunistu joučenta. Ta nyt aina, kun muistelen tätä, ni tulou hyvä mieli.

Vielä myö piemmä kotielukkoja. Niitä on äijän: lehmä, härkä, lähtömä, pieni vaša, kanat ta koirat. Mie iče yksinäni kävelen liäväh

ta nämä elukat ollah miun yštävät. Hyö kaikki maltehtah ta kuunnellah milma.

Kešällä huomenekšella nellien aikah mejjän kukko kiekuu. Hänen kiekunta kuuluu koissaki, ta mie jo tiijän, äijänkö aika on, ei pie kačuo. Miun mieleštä kaikki elukat ollah viisahat, hyö vain ei malteta paissa.

Miun kylä on ylen kaunistu šuuri, yksi vain paha, jotta talvella tiälä eläy vähän rahvašta.

Kyläššä ei ole prihaččuja, kumpasien kera vois käyväh kalalla taikka ruatua mitäni muuta. No kešällä on enämän rahvašta. Tulou poikie kaupunkista. Hyö ollah kaupunkilaiset, ei tiijetä mitäni kylän elošta. Enšin pitäy heitä opaštua ta vašta šiihtä ottua kalalla. Paraš miun yštävä on koira. Šen nimi on Sobol'. Hiän oikein tykkyäy käyväh mečäššä, kun nähnöy, jotta šie mänet meččäh päin, ni alkau niin haukkuo, ta tulou suali häntä. Ta kuitenkin otat hänet matkah.

Tulkua käymäh mejjän kauneheh kyläh. Ta konša työ tuletta tänne, ni teijän ei himota lähtie tiältä pois.

ZAHAR DEMBITSKI

Kirjallisuusššivu

« Toisena päivänä Petri iče pani pukšut jalkah ta mitänä tyhmykšie hänellä ei enyä šattun.

» MUISTELEMA MUINOSIE

Kalevalašša eläjä Tyne Rugojeva tietäy äijän vanhanaikuse karjalaisie lauluja. Naini hellävaroin kirjuttau talteh kaikki laulut, mit tullah muistih. Niitä on keräytyn jo pakšu vihko. Ämmön laulamat laulut on painuttu Tyneen mieleh. Ne innoššettih naista ottamah kynän käteh. Hiän kirjutti niih jatkon ta kekši ušiempie uušie lauluja ta častuškoja.

Paimenpoika

Pimpuli, pampuli, paimenpoika,
Aja šie lehmät kotih,
Iče aššu kivijä myöte
Elä vain lankie jokeh.
Kirjot, Muurikit, Lemmit, Mussikit
Kylliksi šyötih heinyä.
Löyvetih mečästä makieta šientä,
Jovešta kirkašta vettä.
Pimpuli, pampuli
Pillillä soittau,
Välillä lauleškelou:
"Mänkyä lehmät kotie kohti
Lapšet vuottau maituo".
Heijän pitäy poikkoina olla
Ta kašvua kaunehina,
Kerätä voimua, viisahutta
Päiväset juokšennella
Pimpuli, pampuli, paimenpoika
Šuatto lehmät kotih,
Pillillä soitteli huvikseh
Ta välillä lauleškeli.
Oravat okšilla kuunneltih
Ta lintuset vičerreltih,
Revot juoštih jäleššä,
Jänöset pantih polkkua.

Unilaulu pojalla

Nyt mie laulan pitän laulun,
Uinottuaissa univirren,
Helähtän lapšellani,
Pienosella pojallani.
Tule, Uniukko, tänne,
Tuo šie unta tullesšasi,
Šivo lapšen šilmät kiini
Šulkkusella nuorasella.
Tuuti, tuuti, poikaseni,
Tuuti, pieni lintuseni.
Mänkyä, kylän koirat kotih,
Lehmät mänkyä laitumella,
Elkyä lapšie noššattakkua,
Heijän unie ševottakkua.
Kohta tulou tuatto töistä,
Hiän on kaikkein paraš meistä.
Ämmö kantau stolah ruokua,
Iltasella kaikkie vuottau.
Tuuti, tuuti, poikaseni,
Tuuti, pieni peipposeni.
Kašva, poika, isännäkšie,
Pehmien heinän niittäjäkšie,
Peltotöijien ruatajakšie,
Kalamiehekšie hyväkšie,
Kalamiehekšie hyväkšie,
Venehien vetäjäkšie.
Kunnivoita enemmitein
Ämmöjäš ta ukkojaš,
Vellekšieš ta čikkojaš,
Tuattuo, muamuo – vanhempie.
Tuattuo, muamuo – vanhempie.
Šiitä lienet ošakaš.
Tuuti, tuuti, makua pois,
Jotta šiitä leikkie vois
Meijän pihanurmikolla,
Mättähällä kaunehella,
Mättähällä kaunehella,
Tuokšuvalla heiniköllä.

TYNE RUGOJEVA

Tyhmä tapahtuma

MIHAIL ZOŠČENKO

Petri oli jo melko šuuri poika. Hänellä oli nellä vuotta. Ka muamo piti Petrie ihan pienosena lapšena. Hiän šyötti poikua lusikašta, pihalla aina piti kiäštä ta huomenekšella iče suoritti hänet.

Kerran Petri havačceutu omašša šänkyššä. Ta muamo rupesi šuorittamah häntä. Šuoritti ta pani šeisomah šänkyn viereh. Ka Petri lankesi. Muamo ajatteli, jotta hiän pelautuu, ta tuaš pani hänet jaloilla. Ka poika tuaš lankesi. Muamo kummekšie ta kolmanteh kertah pani hänet šänkyn viereh. Ka lapši tuaš lankesi.

Muamo pöläšty ta soitti tuatolla töih. Hiän šano:

– Tule ruttoseh kotih.

Meijän pojalla mi lienöy tulun – hiän ei pisy jaloillah.

Tuatto tuli ta šano:

– Mitä šie kekšit! Meijän poikahan hyvin kävelöy ta juokšentelou, ei voi olla, jotta hiän lankielis.

Ta hiän äkkie pani pojan matolla. Poika meinasie lähtie kukkasieh luo, ka tuaš, nyt jo nellän keran, lankesi.

Tuatto šano:

– Pitäy heti kuččuoa liäkäri. Višših, meijän poika kipeyty. Moušot, eklein hiän šoi liijan äijän karamellie.

Kučuttih liäkäri.

Tuli liäkäri kuulotorvi kiasšä. Liäkäri šano Petrillä:
– Mitäpä šie? Mintäh šie lankielet?

Petri šano:
– En tiijä mintäh, ka vähäsen lentelen.

Liäkäri šano muamolla:
– No, jakšakkua lapši, mie häntä kačon.

Liäkäri kuunteli poikua ta šano:

– Lapši on ihan terveh. Kummallista on, mitä hiän teilä lankiel'ou. Šuorittakkua hänet ta pankua šeisomah.

Muamo ruttoseh šuoritti pojan ta pani lattiella.

Liäkäri pani šilmälasit nenälläh, jotta paremmin nähä, kuin poika lankieu.

Konša vain poika pantih

jaloillah – ka hiän tuaš lankesi.

Liäkäri kummekšie ta šano:

– Šoittakkua professorilla. Moušot, professori tokiatu, mintäh tämä lapši lankiel'ou.

Tuatto läksi šoittamah professorilla, a Petrin luo kostih tuli pieni Miikkula.

Miikkula kaččo Petrih, nakro ta šano:

– A mie tiijän, mintäh teijän Petri lankiel'ou.

Liäkäri šano:

– Kaččuot työ, mimmoni viisaš šikie löyty! Hiän milma paremmin tietäy, min-

täh lapšet lanketah.

Miikkula šano:

– Kaččokkua, mitein Petri on šuoritutun. Hänellä yksi šiäryštä rippuu, a toiseh on šotettu molommat jalat. Šentäh hiän ei ni šeiso.

Kaikin heti voivottamah.

Petri šano:

– Milma mamma šuoritti.

Liäkäri šano:

– Ei pie kuččuoa profesorie. Nyt on šelvä, mintäh lapši lankiel'ou.

Muamo šano:

– Huomenekšella miula oli kiireh, jotta kerkesin vielä huttuo keittyä, a nyt mie hermoššuin, enkä kaččon, jotta panin hänellä pukšut viärin.

Miikkula šano:

– A mie aina iče šuoriuvun, ta miula jalat konšana ei männä niin tolkuttomašti. Aikuhišet vet aina luajitah mitänih viärin.

Petri šano:

– Nyt mie niise rupien iče šuoritutumah.

Ta kaikin nakrettih. Ta liäkäri nakro. Hiän läksi toisien läsijien luo. Tuatto läksi töih. Muamo mäni keittijöh. A Miikkula ta Petri jätih huonehešša. Hyö ruvetih leikkimäh kukkasieh.

A toisena päivänä Petri iče pani pukšut jalkah ta mitänä tyhmykšie hänellä ei enyä šattun.

KIÄNTI: MAIKKI SPITSINA

» RUNOPUŠŠI

Tipazet

STANISLAV TARASOV

Vihma kašto muan i lovan,
Hüvä kežä – vihmazet –
Pehmennäl'di muahuon
kovan.

Unahtima tipazet...

Mama ečci, ei šuan lövdiä,
Läksin avttamah i mie.
Vanha babazeni šovdav,
Eččiv, kuni ev pimie.

Tulie tänne, vara lapši,
Kuvluv tipat tivketäh:
Üksi, kakši, üksi, kakši –
Tuhjon alla issutah.

Vihma valo – tipat kuivat,
Kuin niin mahto kanane,
Kaikki veššäläizet, hüvät –
Ka on šoma šuarnane.

Tovarissakšet

GALINA LETTUEVA

Kišša nošti hännän,
Kaččuou Outie šilmih...

Outi anto kalan.

– Vielä, maukuu Mirri.

Halli portahilla

Heiluttelou häntyäh:

– Olis miula kalua,

Voisin šiula antua,

Ei ni lihua ole,

Iče jyršin luuta.

Halli läksi koppih.

Mirri pešöy šuutah.